

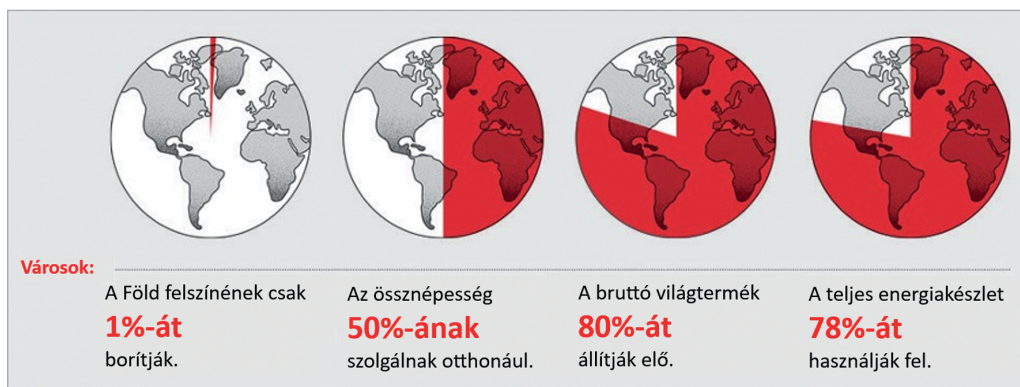
E.9. A városlakók megcsínylik a klímaváltozást¹

A városokban lakó népességre világszerte rendkívül rossz hatást gyakorol a klímaváltozás. Az amerikai Goldman Sachs befektetési bank jelentése szerint a világ népességének több mint a fele nagyvárosokban él, és ez az arány az elkövetkező időszakban nemhogy csökkenni, hanem folyamatosan emelkedni fog. Az ENSZ előrejelzése szerint 2050-re a népességnek több mint 70%-a, azaz megközelítőleg 7 milliárd ember fog városokban élni a világon. Ezt nemcsak a Goldman Sachs, hanem például az OECD is megerősíti. Ezért is nagyon lényeges kérdés a klímaváltozás (nagy)városokra gyakorolt hatásainak az alapos vizsgálata. Ehhez az elemzéshez a nemzetközi vagy akár az egész világon tapasztalható tendenciákat érdemes figyelembe venni.

A nemzetközi tendenciákat görcső alá véve világosan látszik, hogy a világ városai veszélyben vannak. A városok struktúrája is azt eredményezi, hogy a klímaváltozás negatív hatásainak jobban ki vannak téve. A városokban az időjárás általában melegebb: gyakoriak a viharok, esőzések, ezekből kifolyólag például számos helyen áramkimaradásokkal és áradásokkal is számolni kell. Ezek az ivóvízre is jelentős negatív hatásokat gyakorolnak, így ennek kérdése szintén nagyon égető probléma napjainkban. Ezek a károk nemcsak egy-egy városnak, hanem az egész bolygónak a problémái. Ráadásul ezek a jelenségek egyszerre veszélyeztetik az ott élő emberek egészségét, munkahelyeit, élőhelyüket, az alapvető szolgáltatások ellátását, valamint az infrastruktúrát is. Ezeknek az előbb felsorolt tényezőknek a sérülése miatt a világ városai gazdasági szempontból is meggyengülhetnek. A munkaerő nem tud eljutni a munkahelyére, szinte teljesen megszűnik a termelés, a meglévő erőforrásait pedig nem a befektetésekre és a fejlesztésekre, hanem a károk helyreállítására és az újjáépítésre fogják fordítani.

A városok a klímaváltozás frontvonalában vannak. Habár a világ földterületeinek csak körülbelül 1-2%-át foglalják el, a világ teljes energiafogyasztásának 2/3-át ezek teszik ki. Azonban szerte világban a gazdaságok motorjaiként funkcionálnak: a globális GDP több mint 80%-át előállítják. A Világbank az ENSZ-szel is együttműködve azon dolgozik, hogy a városokat és minden más települést is ellenállóbbá, biztonságosabbá és fenntarthatóbbá tegyen, és hogy a klímaváltozás negatív hatásait a településekre vonatkozóan mérsékelje. A projektnek köszönhetően például Tanzániában, Mozambikban, Belizében, Törökországban, és még több államban fejlesztették az árvizek, a pusztító viharok elleni védekezési rendszereket, valamint az infrastruktúrát is. A világ globális GDP-jére vonatkozó százalékos arányból le lehet vonni azt a következtetést, hogyha a városok világszerte a klímaváltozás negatív hatásai következtében nem tudják megfelelően ellátni a világgazdaság motorjaként hozzájuk kötődő fontos feladatokat, akkor a gazdaságban globális szinten óriási visszaesés fog bekövetkezni.

¹ Az esettanulmány eredetileg a *Ludecon* blogján jelent meg: TORDA 2022.

E9.1. ábra: Fontos számok, arányok a világ városaihoz kapcsolódóan

Forrás: City2City Network 2020

A témakör körbejárásához elengedhetetlen konkrét városok helyzetének elemzése, valamint az ott tapasztalható negatív tendenciáknak a bemutatása. A Goldman Sachs jelentése szerint nem minden város egyenlően fenyegetett a világban. Vannak olyan nagyvárosok, mint például New York, Tokió és Lagos, amelyeknek pusztító viharokkal kell szembenéznük. Azonban Miami, Alexandria és Dakka (ami a világ egyik legnagyobb népsűrűségű, ám nagyon szegény nagyvárosa) áradásokkal fenyegetett. A városok vezetői megpróbálnak mindent elkövetni annak érdekében, hogy a károkat minimalizálják. New Yorkban Manhattan keleti partvonalát szeretnék megemelni és növelni a környező folyók partszakaszait egy nagy projekt keretében, míg Manilában a csatornarendszert és az ingatlanjaikat szeretnék fejleszteni. Jakarta – a világ leggyorsabban süllyedő városa – területének körülbelül 40%-a tengerszint alatt fekszik, akkor ha ez a tendencia így fog folytatódni, előfordulhat, hogy több évtized múlva a város teljes részei fognak víz alá kerülni. Az Amerikai Egyesült Államok északon fekvő városai, közép- és észak-ázsiai városok, a Közel-Kelet, Európa és Északnyugat-Kína települései lesznek a legnagyobb elszenvedői a következő évtizedekben bekövetkező jelentős hőmérsékletemelkedésnek.

Az Ázsiában és Afrikában található városok több mint 95%-a rendkívül nagy mértékben ki van téve a klímaváltozás negatív hatásainak. A népességszám tekintetében egyre gyorsabb mértékben növekvő városok, mint például a nigériai Lagos vagy a kongói Kinshasa, extrém kockázatoknak vannak kitéve a városokban tapasztalható emelkedő hőmérséklet és az extrém időjárási jelenségek miatt.

Összefoglalva a nemzetközi tendenciákat a következők állapíthatók meg: a városok szerte a világban a gazdaságok motorjai. Ebből fakadóan a városok védelme a klímaváltozás negatív hatásaitól kiemelt fontosságú. Számos munkahelyet kínálnak, így a népességük a világ legtöbb részén folyamatosan – habár eltérő ütemben – növekszik. Számos, a klímaváltozás negatív következményeként megjelenő tényező fenyegeti a városokat: extrém időjárási jelenségek, viharok, illetve árvizek is. A városok infrastruktúrája és ezen veszélyekre való készségi szintje nagyon sok helyen nem megfelelő. Sok települést a süllyedés és a tengerszint emelkedése miatt a földfelszínről való eltűnés lehetősége is fenyegeti. Ráadásul a városok világszerte több milliárd ember otthonát, valamint munkahelyét jelentik, így esszenciális jelentőséggel bír a klímaváltozás negatív hatásaiból fakadó potenciális veszélyeknek a felismerése, az ezekre való reflektálás, ezek alapján pedig cselekvési és fejlesztési tervek létrehozása.

Ellenőrző kérdések:

1. Hogyan látja: Budapesten milyen közvetlen jelenségek érzékelhetők jelenleg, illetve lesznek érzékelhetők a következő évtizedekben a klímaváltozásnak köszönhetően?
2. Véleménye szerint milyen negatív gazdasági hatások alakulhatnak ki Budapesten a klímaváltozás következtében?
3. Véleménye szerint Budapest milyen szinten van felkészülve ezen negatív hatások elhárítására és kezelésére?
4. Mit gondol arról, milyen hatásai lesznek az európai gazdaságra és a világgazdaságra nézve annak, hogy az afrikai és ázsiai városok 95%-a rendkívül nagy mértékben ki van téve a klímaváltozás negatív hatásainak?

Irodalomjegyzék

City2City Network (2020): *The Opportunities*. Online: <https://city2city.network/infographic-climate-change-and-cities>

TORDA Sztella (2022): A városlakók megsínylik a klímaváltozást. *Ludecon Blog*, 2022. április 18. Online: www.ludovika.hu/blogok/ludeconblog/2022/04/18/a-varoslakok-megsinylik-a-klimavaltozast/